

Apró találkozások – Alkotói folyamat írásos ismertetése

Pozsgai Donát

Színház- Filmművészeti Egyetem, Zsigmond Vilmos Mozgóképművészeti Intézet

Mozgóképfelvételek szakos Filmíró III. évfolyam

Témavezető: dr. Nényei Borbála, DLA, adjunktus

Az 2025-ös Tudományos Diákköri Konferenciára benyújtott forgatókönyvem első körben a Színház- és Filmművészeti Egyetem Művészeti Ösztöndíj pályázatán nyert támogatást forgatókönyv fejlesztés kategóriában. A forgatókönyv alapötlete akkor született meg bennem, ahogy elkezdtem figyelni azokat az apró szituációkat, amelyek körbevesznek minket, és szinte nem is törődünk velük. Arra gondoltam, hogy milyen hatása lenne ezeknek a jeleneteknek akkor, ha kiragadnám őket, és egy az egyben a néző szeme elé tenném. Ez volt a forgatókönyv kiindulási alapja, ilyen szituációkat gyűjtöttem össze, melyekhez aztán egy narratívát kapcsoltam, annak érdekében, hogy a nézői befogadást könnyebbé tegyem. A továbbiakban ennek a forgatókönyvnek az elkészülését, nehézségeit, és lehetőségeit fogom leírni.

A forgatókönyv megvalósulási fázisai

A Művészeti Ösztöndíj pályázat elnyerése után első körben a leadott koncepció, és szinopszis átgondolása következett. Fontosnak tartom, hogy bár egy kész leadott anyaggal nyertem el a pályázatot, de egy kis idő elteltével érdemes ránézni arra a leadott anyagra is, és átgondolni, hogy működik-e abban a formában, ahogy eredetileg gondoltam. Az Apró találkozások ebből a szempontból nem alakult át, így tovább léphettem a következő fázisra, a treatment megírására.

Itt érdemes megjegyezni, hogy a mentortanárom Nényei Borbála kérésére, kreatív gyakorlatként, és a későbbi anyag jobb végeredményéért, a szinopszisban és a végső draftban is megjelenő videóhívások szövegét külön megírtam. Nem feltétlenül azzal a céllal, hogy ezt illesszem bele a kész draftba, hanem hogy megérezsem a karaktereket, és a kettő karakter közötti hangsúly a helyére kerüljön. Ez utólag nagyon jó hatással volt a munkámra, és az elkészült draftokra, hiszen jobban megismertem a főszereplő Heni karakterét, és könnyebben tudtam megírni azokat a kis szituációkat, ahol neki kellett valahogyan reagálnia. Hiába láttam ezeknek a jeleneteknek a legtöbbször a valóságban, én abban a szituációban nem tettem semmit, viszont a főszereplő karakternek sokszor reagálni kell a rá vonatkozó negatív dolgokra.

A treatment mindezek után íródott. Fontos megjegyezni, hogy az Apró találkozások szinopszis esetében a treatment inkább egy részletes fogódzkodó volt, amihez nyúlhattam írás közben, mert a szinopszisban is elég részletesen voltak tárgyalva a forgatókönyvben ténylegesen megjelenő jelenetek. A treatment egyeztetésre került a mentortanárral, majd elkezdtem írni az első draftot. Ezt is egyeztettem a mentortanárral, és a visszajelzései alapján folytattam a fejlesztést. Összesen három verzió után éreztem úgy, hogy a forgatókönyvfejlesztési fázisa lezárult a történetnek. Most, hogy a Tudományos Diákköri

Konferencia előtt újraolvastam az anyagot, és egyébként is élt bennem az a gondolat, hogy főleg a videóchatben leírt dialógokat egy esetleges forgatás megvalósulásakor mindenképpen színészekkel improvizáltatnám, hogy természetesenek hasson. Ez a természetesség az egész forgatókönyv szempontjából egy kulcsfontosságú fogalom, hiszen az egész arra épít, hogy olyan jeleneteket látunk, mely a mindennapjaink része, de csak ebben a kiragadott formátumban válik igazán értelmezhetővé. Az ilyen természetessége miatt is használtam referenciának Wim Wenders Perfect Days című filmjét.

Mi változott az Intézményi Tudományos Diákköri Konferencia után?

A TDK intézményi fordulóján nagyon jól megalapozott és megindokolt kritikát kaptam az általam írt befejezésre, és a lány viselkedésére a rossz és jó dolgokkal kapcsolatban. Ha a néző nagyon aktívan figyel, akkor észreveheti, hogy ahogy telik az idő a főszereplővel egyre több rossz dolog történik, de ez nem egy könnyen észrevehető információ, ennek hatására jött létre Heninek a számolás módszere, ahol számolja a vele megtörtént dolgokat. Az előző verzió befejezésére azt a kritikát kaptam, hogy kicsit semmilyen, ennek érdekében mentortanárommal egyeztetve jött létre az a megoldás, ami kilépteti az anyagot a valóságból, és a hangsúlyt egy az egyben a párkapcsolati dinamikára helyezi, főleg a kő megtalálása miatt. A valóságtól való elrugaszkodás kizökkentheti a nézőt, de a lefagyás már exponálva van a történetben, és a kizökkentés véleményem szerint arra készíti a majdani nézőt és a forgatókönyv olvasóját, hogy tovább gondolkodjon az egész történet lényegén, és a főszereplő és barátja kapcsolatán. Ezen változtatások miatt is gondolom, hogy az intézményi TDK-n zsűriző nagyon mély szakmai tapasztalattal rendelkező tanárok visszajelzése az egyik legfontosabb pont volt a végleges anyag megvalósulása érdekében.

Szakmai tapasztalatok

Két fontos részt emelnék ki azzal kapcsolatban, hogy milyen szakmai tapasztalatokkal bővültem a forgatókönyv megírása során. Az egyiket a mentortanáromnak köszönhetem, hogy előre megíratta velem a forgatókönyvben megjelenő videóbeszélgetések dialógjait, vagy legalábbis azoknak a mintáit. Ennek segítségével sokkal jobban megismertem a saját karaktereimet, és a tetteiket, vagyis inkább a női főszereplő tetteit tudtam ehhez a megismeréshez igazítani.

A másik, hogy nagy kihívás volt számomra előzetesen is, hogyan tudok olyan dolgokat megírni, amik szinte mindennapi életünk részei, de valójában kiragadva, és egymás után forgatókönyvbe téve teljesen más kontextust kapnak. Ezeknek a hétköznapi jeleneteknek a megírása nagy tapasztalatokkal járt.

Miben segít nekem a jövőben ennek a forgatókönyvnek a megírása?

Segített abban, hogy megtaláljam a saját hangomat. Az oktatásunkban elég erőteljesen a strukturált forgatókönyv íráson van a hangsúly, ami egy útja megírni egy filmet, és nagyon hasznos tudás. De azzal a dramaturgiai háttérrel felvértezve, ez a pályázat is segített abban, hogy eljussak, ha nagy szavakat szeretnék használni, egyfajta szerzőiségig. Úgy gondolom, hogy ez egy nagyon hosszú folyamat, melynek ez a mű is egy állomása volt. A klasszikus dramaturgiát a kezdetektől eltávolítottam ettől a projekttől, mégis utólag rátekintve kezdek felfedezni olyan elemeket, melyeket a klasszikus dramaturgia is alkalmaz, és tudattalanul én is beleraktam a forgatókönyvbe. Ezek jelenléte engem csak megerősít abban, hogy egy teljesen a saját belső szerkezetére építő anyagban is meg fognak jelenni olyan elemek, mely az egységes történetmesélés építőköveit hordozzák.

Az elképzeléseim megvalósítása

Úgy gondolom, hogy maximálisan azt valósítottam meg, amit előzetesen kitűztem magamnak célul. A történet csak olyan értelmében változott meg, ami visszajelzést kaptam a mentortanáromtól, de mivel ez szakmailag meg volt alapozva, ezért teljes mértékben elfogadtam azt a módosítást. Ez a fejlesztés egy másik nagyon fontos dologra is rádöbbentett. Az általam ténylegesen megélt, és utána narratívába helyezett szituációkról azzal a prekoncepcióval éltem, hogy bárki olvassa mindenkinek ugyanazt fogja jelenteni. Ez utólag nézve egy nagyon naiv gondolat volt. Éppen ezért volt jó a mentortanárom visszajelzése, aki az adott szituációkról teljesen más gondolt, mint én, és így tudtam csiszolni, és még inkább a narratívába helyezni őket, annak érdekében, hogy minden későbbi nézőnek ugyanazt jelentse. A másik fontos visszajelzés a fejlesztési fázisban az volt, hogy sokkal érdekesebbek a videóchat jelenetek és az abban létrejött párkapcsolati dinamika, mint a többi, lényegében az alapötletem szituációi. Nem akarom elvenni a fontosságot a párkapcsolati dinamikától sem, hiszen azzal masszívan összetartoznak a hétköznapi szituációk is, de szerettem volna, ha ezek egy síkon

mozognak. Ennek érdekében az első drafthoz képest változtattam a két típusú jelenetek intenzitásán és ritmusán. Ez a későbbiekben megvalósuló filmben is egy nagyon fontos rendezői és vágási döntés lehet.

Konklúzió

A létrejött forgatókönyv szerintem egy jó kiindulási alap lehet egy olyan, a hétköznapiságot filmvászonra helyező filmhez, ami könnyed narratívával tudja bevonni, és elgondolkoztatni a nézőt, annak érdekében, hogy vegye észre a körülötte zajló világot.